

Õiguskantsler

Teie 23.01.2015 nr

Meie 19.02.2015 nr 6-1/150227/1500801

Seisukoht vastuolu mittetuvastamise kohta Homöopaatiliste preparaaside jaemüügipiirangud

Lugupeetud [ ]

Täna Teid avalduse eest, milles avaldate soovi avada Eestis homöopaatiliste ravimite apteek ning leiate, viidates Raviameti selgitustele ning mitmetele ravimiseaduse sätetele, et ravimiseadus ei näe ette võimalust apteegiteenuse osutamiseks üksnes läbi homöopaatiliste preparaaside (edaspidi lühemalt: homöopaatikumide) müügi.

Teie avaldust läbi vaadates ei leidnud ma ravimiseaduse (RavS) sätetes vastuolu põhiseadusega. Täpsemalt ei näe ma põhiseadusvastasust olukorras, kus apteeki ei saa avada üksnes homöopaatikumide müügiks. Leian, et avaldusalustel asjaoludel ei ole Teie ettevõtlusvabadust ülemääraselt piiratud, kuna ravimiseadus ei keela Teil tegeleda homöopaatikumide müügiga, kuigi seab sellele lisanõuded. Nimelt apteegiteenuse osutamiseks tuleks Teil viia oma tegevus vastavusse sellel alal ettevõtlusvabaduse kasutamisele seatud tingimustega. Järgnevalt selgitan, miks ma leian, et kohustus need tingimused täita ehk olukord, kus Te ei saa müüa apteegis vaid homöopaatikume, ei piira ülemääraselt Teie ettevõtlusvabadust.

Ravimiseadus reguleerib ravimite käitlemist, väljakirjutamist, müügilubade väljaandmist, kliinilisi uuringuid ja reklaami ning ravimialast järelevalvet ja vastutust eesmärgiga tagada Eestis kasutusel olevate ravimite ohutus, kvaliteet ja efektiivsus ning edendada nende sihipärast kasutamist. Ravimiseadusega on seadusandja otsustanud tagada Eestis ravimite kättesaadavuse ja -ohutuse selliselt, et ravimite ainus jaemüügikanal on apteek.¹ Seesugune ravimite jaemüügi korraldus, kus ravimite kättesaadavus tagatakse läbi apteegiteenuse osutamise, on õigustatud lähtuvalt igäihe õigusest tervise kaitsele.²

¹ Üldapteegi tegevusloa alusel on lubatud ravimimüük lisaks üld- või haruapteekidele ka apteegibussist ning kaugmüügi teel. Vt RavS § 30 lg 10, § 45¹ ja § 31 lg 5¹.

² Õiguskantsler on selgitanud, et ravimite jaemüügil kehtiv tegevusloakohustus ning sellega seotud keeld müüa tarbijale ravimeid väljapool apteegiteenuse osutamist riivab ettevõtlusvabadust, kuid sellel riivel on tervisepõhiõigusest lähtuv legitiimne eesmärk tagada kontroll ravimite jaemüügi üle, maandada sellega seotud ohud ning kaitsta seeläbi rahva tervist. Vt õiguskantsleri 23.12.2014 seisukoht vastuseks Eesti Kaupmeeste Liidu avaldusele käsimumüügiravimite jaemüügi piirangute osas. Kättesaadav: www.oiguskantsler.ee, otsetee.ee.

Seadusandja ei ole küll võrdsustanud homöopaatikume ravimitega³, kuid on lubanud homöopaatikume üksnes ravimiseaduses sätestatud tingimustel müüa.⁴ Siiski ei ole võimalik apteegiteenust osutada üksnes homöopaatikume müües. Sellise võimaluse välistavad apteegiteenuse osutamisele⁵ sätestatud nõuded, mille tõttu ei saa apteegiteenuse osutaja vabalt valida apteegis müügil olevat kaubavalikut⁶, vaid peab keskenduma ravimite kättesaadavuse tagamisele.⁷ Teisisõnu apteek on koht, kust peab saama osta ravimeid.

Olen seisukohal, et seadusandjal on õigus apteegiteenuse osutamist selliselt reguleerida. Võttes arvesse, et homöopaatikumid ei saa inimeste jaoks asendada tõendatud meditsiinilise efektiivsusega ravimeid, oleks rahvatervise seisukohalt põhjendamatu võrdsustada üksnes homöopaatikumide müügiga tegelevat ettevõtjat ravimiseaduse järgse apteegiteenuse osutajaga. Seda seetõttu, et pakkudes inimestele ravimite asemel homöopaatikume, poleks võimalik efektiivselt saavutada ravimiseaduse eesmärgi ega tagada igapäevast tervise kaitset. Avaldusalustel asjaoludel leian, et apteegiteenuse osutamise nõuded, mis välistavad võimaluse osutada apteegiteenust üksnes homöopaatikume müües, on põhiseaduspärased.

Samas selgitan, et kui Teil on ettepanekuid ravimiseaduse muutmiseks, siis võite oma ettepanekud esitada tervise- ja tööministrile, kelle pädevuses on sellealaste muudatuste vajalikkust hinnata ja tehtud järeldusi õigusloomes arvesse võtta.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Hent Kalmo
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Teadmiseks: Raviamet (ilma avaldaja isikuandmeteta)

Kristjan Ots 6938441
Kristjan.Ots@oiguskantsler.ee

---

³ RavS § 7 lg 2 järgi laienevad ravimiseaduses sätestatud nõuded ka homöopaatilistele preparaatidele. See ei tähenda aga, et kõik ravimid oleksid seaduse järgi asendatavad homöopaatiliste preparaatidega.

⁴ Homöopaatiliste preparaatide müügiloa taotlemise tingimused ja kord on kehtestatud RavS § 15 lg 5 p 3 alusel sotsiaalministri 29.03.2010 määrusega nr 52.

⁵ RavS § 29 lg-te 1 ja 2 järgi on apteegiteenus ravimite jaemüük või muul viisil väljastamine koos sellega kaasneva nõustamisega ravimite sihipäraseks ja ratsionaalseks kasutamiseks ning kasutaja teavitamisega ravimi õigest ja ohutust kasutamisest ja säilitamisest ning ravimite ekstemporaalne ja seeriaviisiline valmistamine ja jaendamine. Apteegiteenuse osutamine on lubatud ainult sellekohase tegevusloaga apteegis ja selle struktuuriüksuses ning arvestades eri liiki apteekidele kehtestatud piiranguid.

⁶ RavS § 31 lg 5 järgi võib üldapteegis lisaks ravimitele müüa ja valmistada ainult meditsiini- ja hügieeniotstarbelisi tooteid, kaasa arvatud toidulisandeid ja loodustooteid, tingimusel, et nende müük ja valmistamine ei takista ravimite müüki ega valmistamist.

⁷ Teie viidatud RavS § 45 p-d 5 ja 8, aga ka p 9.